

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Conivgio Doctrina

Wigand, Johann

Jhenæ

VD16 W 2745

De Desertione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36207

DIVORTIIS.

ante sese reconciliauit, denique pristinum Coniugij vinculum confirmavit.

Sed in eiusmodi causis, variant circumstantia plurimum, uti diximus, ideo sententia quoque non possunt regulis certis comprehendi. Verum pii ac prudentes iudices, pro circumstantiarum varietate, sententias ad leges accommodant, nihilque contra conscientiam pronunciant.

DE DESERTIONE.

Desertio maliciosa (mutwillig/Item heimlich weglauffen) accuratam inquisitionem requirit, nempe:

Testes ex vicinis & honestis viris, qui asserere possint, desertorem nulla gravi causa adductum, deseruisse coniugem. Item personam desertam, recte & honeste sese gessisse.

Deserte persona sollicitudinem, que per se, aut per cognatos, quantum omnino possibile fuit, monuit desertorem, ut reuerneretur, memor sibi dei conjugalis, sibi tam sancte promissa.

Citationem legitimam vel à Consistorio vel Magistrate, vel pastore eius loci factam ac si de

DE CONIUG.

si de loco constat, ubi degit desertor, ad ipsam
missam.

Probationem liquidam, quod ab eodem
pore, quo desertor absuit, non scripserit literas,
non miserit subsidium vite, non petierit, ut de-
serta persona sese sequeretur.

Tempus iustum expectationis, quod non
eodem modo in iure civili determinatur, eamque
ob causam vel à Magistratibus defini, vel à
iudicibus iuxta circumstantias rerum, recte es-
timari debet.

In iure civili.

Lex 2. C. de repudijs triennium absentia,
sine consensu sponse, constituit causam divorij.

Lutherus & Pomeranus, post anni spaci-
um faciunt potestatem deserta persona, suam
causam referendi ad iudicium, ubi citatio atque
diudicatio fieri queat. Eam sententiam &
Brennius, Bullinger, Bucer aliique sequuntur.

Conditionem deserta persona, quid eius
conscientia, quid vitaratio, Oeconomia, liberi
teneri, ferre queant.

Hes

DIVORTIIS.

Hæc aliq, eiusmodi plura, in iudicio plurimum priorum, & sapientum virorum, indaganda, ponderanda, & recte definienda sunt.

Satis igitur explorata malicia, & astorgia desertoris, index innocenti persona subueniat, ut (quia desertor factus fœdisfragus, oblitus est vinculi conjugalis, & dilectionis debita) iuxta testimonium Pauli. 1. Corinth. 7. innocentem, pronunciet solutam ac liberam a desertore, facta potestate alteri nubendi legitime desertorem verò damnet.

Magistratus autem politicus, desertorem non ferat in suo territorio, imò comprehensum debita pœna, ut alijs sit exemplo, afficiat.

Fundamentum istius separationis, est, dictum Pauli 1. Corinth. 7. Quod si infidelis discedit, discedat. Non enim seruituti subiectus est frater, vel soror in talibus. Est autem hic nonnulli, nodum quasi in scirpo quarunt, urgentes infidelitatis vocabulum, & clamantes, Paulum de hæreticis differere, tamen manifesta res est, desertorem sua astorgia, suam infidelitatem & impietatem enormem, satis superq, declarare. Nam si timeret Deum, non fieret fœdisfragus. Ore quidem Christianum mentiri posset, sed factis in-

DE CONIUG.

Etis infidelitatem suam aperitissime probat, 2. Timoth. 5. dicitur. Si quis suorum, maxime domesticorum, curam non habuerit fidem negavit, & infideli est deterior.

Porro ad hunc verbum separationis, adiciamur & ista graues rationes:

Quia ipsemet desertor, sua desertione, sedus ac societatem coniugij, qua complectitur indiuiduam vite consuetudinem, prater omne fas & equum violat.

Quia suum corpus, cuius ipse non amplius habet potestatem, teste Paulo, 1. Corinth. 7. Coniugij subtrahit.

Quia in periculum corporis & animae coniugem coniecit.

Quia desertor ipse, plerumq; alibi non seruat castitatem coniugij debitam, sed sit adulter.

Quia omnem consolationem, omnem vi-etum, coniugij & liberis quoq; non raro astorgit ille sceleratissimus subtrahit.

Quia Reipublice etiam, ubi habitabat, sua necessaria officia, qua corpore & facultatibus debebat,

DIVORTIIS.

debebat, subtrahit, estq; desertor patriæ. Aufu-
erant enim tales, non resignato iure ciuitatis.

Quia sunt scandalo multis alijs, & suis
liberis, quasi ignominia notam incurrunt.

Ergo & innocenti ratio habenda est, ex
iusta condolentia, & Magistratus cõ seuerioris
pena in talibus, exempla vindicta diuina statue-
re debet.

Quando verò causam desertioni, alter
coniugum dedisse perhibetur, vel morositate e-
normis & incurabili, vel insidijs vite, vel dene-
gatione officiorum coningalium, vel quia suspi-
tus fuit cum alio, quod fidem coniugij violarit,
causa illa diligenti inquisitione cognoscenda, &
ventilanda sunt, verène sic se habeant, an non?
Deinde an causa sufficientes proferantur, vel
non? Atq; in primis reconciliatio tentanda est,
quia res grauissima est diuortium. Præterea so-
let Diabolus, & Zizania dissensionum inter coniu-
ges disseminare, interdum ex leuibus causis, po-
tius verò veluti ex scruilla, incendium exusci-
tatur, pluraq; incommoda accedunt.

Discessio porrò necessaria, facta cum con-
sensu coniugis, aliam habet rationem, vt, quan-
do quis

DE CONIUG.

quo quis negotiorum suorum causa, peregrinè profectus, ac diutius quam sperarat, abest.

Item, quando iussus à Magistratu, respública gratia militatum abire, aut legatione in remotas terras fungitur, etiamsi id non satis bonum cum voluntate alterius coniugis factum sit. Nam patria nostra, corpus & facultates debemus.

Item quando valetudine aduersa correptus, seu in captiuitatem redactus, emanet.

Si igitur talis habeat animum reuerentem, ac per se non ster, quò minus cito reuertatur, scribat ac mittat auxilia coniugi, si possit, non est faciendæ separatio, Sed monenda est persona relicta, ut sciat, ad fidem Coniugij pertinere, et patienter ferat istam absentiam Coniugis, & expectet reditum. Ratio est. Nam præter voluntatem & fraudem malam Coniugis absentie, ista accidunt, ac sunt veluti morbi, qui non detrahunt Coniugium. Si verò de morte exploratum fuerit, plana res est.

Alia tamen res est, quando quis ab auctoritate sui Magistratus, propria temeritate, vitæq; licentia gaudens, currit in miliciam, sine ea iusta, sine iniusta sit, non coactus extre-

DIVORTIIS.

na inopia. Graue igitur est, personam reli-
 ctam, non modo egestate & fame propemodum
 consistari cum liberis, sed etiam in discrimine
 periculi versari: differunt enim dona: dum il-
 le nebulo libere belluatur, & licenter sese libidi-
 nibus polluit, ac si quando reuertitur, adfiri ni-
 hil, nisi corpus mutilatum, non quidem in praelijs
 contra hostes, sed in dissensionibus potationum
 & ludorum, & perditum fœdis libidinum mor-
 bis. Contra tales igitur nebulones, Magistratus
 debet seueram legem ferre, ne eiusmodi deser-
 tiones ipsis essent impunitæ. Aliud verò est,
 quando persona libera, in miliciam bonam &
 iustam se conferunt, ut res militares cognoscant,
 & virtute aliquid sibi comparent. Aliud, quan-
 do Coniuges, qui domi possent honesto labore vi-
 ctum querere, Coniugem, liberos, domum, vi-
 cinos, rempublicam, patriam, deserunt, ad do-
 mum aliquando reuertentes, ut diximus, non
 pecuniam, sed paupertatem, non virtutes sed vi-
 cia, non robur corporis, sed morbos reportant.

Desertio coacta, seu qua præter volunta-
 tem fit, suam quoq, habet rationem, ut sunt exi-
 lia, qua tempore persecutionis ingruunt, quando
 vel religionis, vel vastationum gratia, homines
 non volentes pelluntur suis domibus.

Item relegationes, deportationes, & simi-
 lia, siue ea accidunt reis, siue innocentibus.

O A 78

DE CONIUG.

In eiusmodi autem casibus, tenentur coniuges sequi exules, relegatos, deportatos, siquidem sit possibile, Sin minus, decet eos istam diuulsionem pacienter ferre, donec vel fieri restitutio, aut coniunctio possit, vel de morte absentis cerio constet. Ratio est, quia eiusmodi accidentia, quasi morbi quidam reputantur. Estq, astringia, exulibus & relegatis, officia dilectionis conjugalis subtrahere.

Hactenus de principalibus causis differimus. Quod reliquum est, de vicinis causis, nihil auinet prolixè disputare, quia eadem prudentia adhibenda, idem ordo, qui in superioribus, obseruandus est.

Impotens si quis accusetur, an tali morbo ante nuptias laborarit, an vero post eas eum acceperit, diligenter explorandum venit. Quod si igitur tali morbo prius etiam pradius fuit, neq, est spes restitutionis vlla, tentata prius curatio, & data spacio legitimo pro iudicium arbitrio, ex circumstantiis rerum sumpto, pronuncietur, eam copulationem non fuisse conjugium, sed alteram personam deceptam esse. Ratio est, quia non potest habere potestatem corporis persona impotentis. I. Corinth. 7. & consulendum est conscientia & honestati. Si vero post nuptias & coha-

DIVORTIIS.

cobitationem maritalem, illud damni accessit, non sit separatio, quia morbi non diuellunt coniugia, Sed dilectio coniugalis requirit patientiam & orationem. De pluribus autem circumstantiis, Iure consulti disputant.

DE SPONSA STV. prata.

Quando quis sponsam suam nuptiis celebratis, non inuenit virginem accusationemq; instituit, difficilis sane, & permolesta est diiudicatio. Multo enim satius est, maritum hac in silentio tegere, & animo secum reputare, se quoque in sua vita sepius peccasse, ac Deum sibi istam crucem imponere, ut e' wis in & p erga vita sociam exerceat. Deinde si actionem instituat, non potest ea abire sine deformatione vtriusq;, imò etiam omnium propinquorum. Præterea accedunt alia damna & mala, que cauere uulius fuerat, quam moueri aut accerseri sibi aut alijs.

Si uero actio coram iudicibus competentibus instituitur, prudenter omnia sunt inuestiganda, an maritus id antea scierit, an post animaduersionem mox abstinuerit, an uero dissimulato isto malo aliquandiu, postea offensus alia re, ex iracundia reuelarit, an ipse bona uita re-